

**Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIT-29/17-T

Název právnické osoby vykonávající činnost školy	Základní škola Orlová-Poruba Jarní 400 okres Karviná, příspěvková organizace
Sídlo	Jarní 400, Poruba, 735 14 Orlová
E-mail právnické osoby	zsjarniorlova@iex.cz
IČ	75 026 678
Identifikátor	600 136 591
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Věra Vrlíková
Zřizovatel	Město Orlová
Místa inspekční činnosti	Jarní 400, Poruba, 735 14 Orlová Slezská 200, Poruba, 735 14 Orlová
Termín inspekční činnosti	18. 1. 2017 – 20. 1. 2017

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, se zaměřením na prevenci rizikového chování u žáků.

Inspekční činnost byla provedena podle § 174 odst. 6 na základě podnětu.

Charakteristika

Zřizovatelem Základní školy Orlová-Poruba Jarní 400 okres Karviná, příspěvkové organizace (dále škola) je Město Orlová. Sledovaná instituce sdružuje základní školu (dále ZŠ) s kapacitou 250 žáků a školní družinu s kapacitou 39 žáků. Na začátku letošního školního roku škola přijala do svého stavu žáky i zaměstnance soukromé speciální ZŠ v Orlové, která ukončila svou činnost.

ZŠ vykazovala ke dni inspekce celkem 132 žáků. Výuka probíhala v 1. – 5. ročníku (70 žáků) v běžných třídách základní školy, v 1. – 9. ročníku (62 žáků) ve třídách se skupinovou integrací žáků s lehkým mentálním postižením a dále ve třídách základní školy speciální (36 žáků). Naplněnost ZŠ činila 53 % z celkové kapacity. ZŠ evidovala celkem 101 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Žáci mimořádně nadaní diagnostikováni nebyli. Školní družina má dvě oddělení, ve kterých bylo zapsáno celkem 37 žáků (25 žáků z běžných tříd a 12 žáků z tříd ZŠ speciální). Ve škole je zřízena také přípravná třída, ve které se na základě zřizovatelem udělené výjimky může vzdělávat 19 dětí. K termínu inspekce jich bylo zapsáno 15, aktuální počet se během roku mění.

Zřizovatel ve svém dokumentu „Koncepte prevence kriminality ve městě Orlová na období 2016 – 2022“ vyhodnotil jednu z lokalit v okolí školy jako sociálně vyloučenou oblast.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy splňuje kvalifikační požadavky pro výkon funkce a plní právní povinnosti vyplývající z příslušných ustanovení školského zákona. Zpracovala koncepci rozvoje organizace, jejíž záměry průběžně vyhodnocuje a modifikuje. Součástí obsahu strategických dokumentů je charakteristika rozdílů v rodinném zázemí žáků a z toho vyplývající nutnost přizpůsobit podmínky vzdělávání žáků jejich individuálním možnostem. Jako jeden z hlavních cílů je uvedena trvalá podpora aktivit zvyšujících úspěšnost prevence rizikového chování. K naplňování koncepčních záměrů přispívá promyšlený systém řízení. Efektivní komunikace mezi ředitelkou a zaměstnanci je vedena formou denního osobního kontaktu nebo na pracovních poradách (pedagogických a provozních). Řídící a kontrolní činnost probíhá průběžně dle zpracovaného plánu a je zdrojem podnětů k přijímání potřebných opatření pro zvyšování kvality poskytovaného vzdělávání. Zásadní dokumenty a rozhodnutí vztahující se k realizovaným vzdělávacím programům včetně dlouhodobých programů primární prevence projednává na svých zasedáních pedagogická rada. Organizace vzdělávání odpovídá vzdělávacím potřebám a možnostem žáků. Ve zpracovaných dokumentech jsou vymezeny podmínky provozu, popsána práva a povinnosti všech účastníků vzdělávání. Dokumenty školní řád i vnitřní řád školní družiny obsahovaly jednoznačná a srozumitelná pravidla stanovená pro obě součásti organizace. Aktuální rozvrh vyučovacích hodin respektoval zásady školní psychohygiény. Ředitelka spolupracuje se školskou radou i zřizovatelem a umožňuje jim přístup k potřebným informacím a dokumentům. Ke vzdělávání škola přijímá všechny zájemce splňující podmínky stanovené příslušnými právními předpisy.

ZŠ vyučuje podle platných školních vzdělávacích programů (dále ŠVP) „Škola – strom života“ na 1. stupni v běžných třídách a třídách se skupinovou integrací, „ŠVP ZV – LMP Učíme se pro život“ na 2. stupni ve třídách se skupinovou integrací žáků s lehkým mentálním postižením a „ŠVP ZŠS Učíme se pro život“ ve třídách základní školy speciální. Jejich hlavním cílem je poskytnout žákům základy všeobecného vzdělání s důrazem na všestranný rozvoj osobnosti žáka. ŠVP jsou zpracovány promyšleně, v návaznosti na reálné podmínky, možnosti školy a speciální vzdělávací potřeby žáků. Škola průběžně vyhodnocuje jejich

efektivitu ve výuce jednotlivých ročníků a přijímá potřebná opatření. Na legislativní změny reaguje prováděním požadovaných aktualizací. Očekávané výstupy zpracované pro konkrétní předměty vyučované v jednotlivých ročnících jsou reálné, respektují individuální možnosti žáků a umožňují učitelům pracovat s obsahem učiva tak, aby maximálně podněcovali jejich zájem o vzdělávání. Poskytované zájmové vzdělávání se řídí ŠVP pro školní družinu „Strom života aneb poznáváme sami sebe“ a přípravná třída pracuje podle dokumentu „Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání“.

Personální podmínky, odborná kvalifikovanost i zkušenosti pedagogických pracovníků umožňují naplňování všech vzdělávacích oblastí v realizovaných ŠVP. Přijetím zaměstnanců zaniklé soukromé školy se pedagogický sbor rozšířil o další odborně kvalifikované vyučující se zaměřením na speciální pedagogiku. Efektivitu práce s žáky podporuje dostatek asistentů ve třídách. K vzájemnému předávání zkušeností vyučujících a plánování aktivit dochází v rámci užších pracovních sekcí a organizačních seskupení. Výchovná poradkyně a metodička prevence rizikového chování, absolvovaly příslušné studium ke splnění dalších kvalifikačních předpokladů. Specializační studium k prevenci sociálně patologických jevů absolvovali ještě dva další pedagogové, což pozitivně ovlivňuje jednotné a odborné působení na žáky i zastupitelnost specializovaných pracovníků. Další vzdělávání pedagogických pracovníků probíhá dle plánu, oblast prevence rizikového chování se v něm objevuje obvykle několikrát ročně. V posledních dvou letech se jednalo o problematiku ohrožených dětí, kompetentní jednání učitelů ve vztahu k rodičům a žákům, řešení akutních rizikových situací, práci s problémovými žáky a tvorbu plánu pedagogické podpory. Získané podněty a informace jsou následně uplatňovány v praxi.

V uplynulém období škola působila na třech místech poskytovaného vzdělávání. Počínaje školním rokem 2015/2016 přestala využívat již nevyhovující pracoviště na adrese Polní 963. Současné dva objekty nabízejí pro vyučování příjemné a motivující prostředí, které se zkvalitnilo postupně provedenými úpravami vnitřních prostor. Výrazně se zlepšily podmínky pro vzdělávání žáků se středním a těžkým tělesným nebo mentálním postižením. Na estetickém vzhledu interiéru se částečně podílejí i žáci svými výtvarnými pracemi nebo výstupy z uskutečněných projektů. Učebny jsou v potřebné míře vybaveny moderními didaktickými pomůckami a výukovými materiály, které podporují názornost výuky. Informace na nástěnkách upozorňují i na problematiku zdravého životního stylu a nebezpečí spojené s užíváním návykových látek. Školní družina využívá dvě samostatné místnosti s pravidelně obnovovaným inventářem.

Škola aktivně vytváří podmínky pro bezpečnost žáků při školních i mimoškolních aktivitách. Seznamuje žáky s riziky a poučuje je v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví. Prevence rizikového chování žáků vychází z požadované dokumentace a opírá se o trvalou a důslednou práci pedagogů se všemi žáky. Činnosti v této oblasti koordinuje metodička prevence, která odpovídá za příslušnou dokumentaci a společně s vedením školy zajišťuje spolupráci s dalšími poradenskými zařízeními a příslušnými institucemi. Zpracovaná dokumentace (preventivní program) vychází z metodických pokynů vydaných MŠMT. Obsahuje jasná pravidla, postupy a doporučení pro všechny účastníky vzdělávání a je provázaná se školním řádem. Mezi zvláště závažné přestupky škola řadí vedle krádeží, vandalismu a šikany také kouření a užívání nebo distribuci návykových látek. Podstatné prvky preventivního programu jsou součástí vzdělávacího procesu a byly zapracovány do konkrétních témat ve výuce. Žáci jsou systematicky zapojováni do řady aktivit směřujících k dosažení plánovaných cílů. Jejich úspěšnost je pravidelně vyhodnocována v ročních evaluačních zprávách, na základě kterých jsou prováděny potřebné úpravy v oblasti prevence. Vedle vlastních programů využívá škola i projekty připravené ve spolupráci s externími partnery například s Centrem nové naděje Frýdek-Místek, probíhají

besedy s Policií ČR, s pracovníky pedagogicko-psychologické poradny nebo s odbornými lékaři. Pro zadávání podnětů k nápravě nežádoucích stavů škola využívá i elektronický „Systém včasné intervence“, který propojuje příslušné instituce oprávněné prošetřit oznámenou událost. V tomto případě však škola významně pociťuje chybějící zpětnou vazbu o přijatých opatřeních. Ve školním roce 2015/2016 se škola (společně s ostatními školami v Orlové) účastnila projektu „Lepší je nebrat“, organizovaného zřizovatelem v součinnosti s Městskou policií Orlová, jehož cílem bylo vytvořit integrovanou strategii pro řešení užívání nelegálních drog ve městech Moravskoslezského kraje. Jednou ze součástí projektu bylo provedení anonymního testování žáků na přítomnost omamných látek, které se uskutečnilo s písemným souhlasem zákonných zástupců. Po jeho vyhodnocení následovaly další aktivity a nabídky pomoci žákům i rodičům. Jednalo se o konzultace s pracovníkem K-centra, přípravu programů zaměřených na návykové látky a vztahové problémy ve třídách, besedy s městskou policií a městským metodikem prevence. Pro pedagogické pracovníky byly uspořádány dvě vzdělávací akce k uvedené problematice. Následné postupy přispěly k účinnějšímu provádění preventivního programu školy, k jeho účelné aktualizaci i rozšíření možností výběru potřebných aktivit. Finanční prostředky na realizaci projektu zajistil zřizovatel.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Výběr hospitací směřoval především do hodin zaměřených na problematiku zdravého životního stylu a vytváření žádoucích životních postojů. Pečlivě připravená výuka vedená kvalifikovanými pedagogickými pracovníky (vyučujícími i asistenty pedagoga) vždy směřovala k dosažení plánovaných záměrů. Jednotlivé úkoly byly vyváženým způsobem rozděleny na procvičování, prohlubování znalostí a probírání nového učiva. Názornost výuky účelně zvyšovalo používání audiovizuální techniky, interaktivních tabulí a odpovídajících výukových materiálů. Při řízení práce žáků se střídavě uplatňovala frontální výuka, samostatná práce i práce ve skupinách. Důležitým a výrazným prvkem byla vzájemná verbální komunikace. Učitelky navazovaly na znalosti žáků z předcházejících hodin a upozorňovaly je na souvislosti učiva s praktickým životem. Poskytovaly všem žákům příležitost se aktivně zapojit do výuky, sdělit vlastní osobní zkušenost a vyslovit svůj názor nebo dotaz. Dílčí pokroky žáků podporovaly kladným slovním hodnocením a průběžnou motivací. Prvky sebehodnocení nebo vzájemného hodnocení byly uplatňovány spíše ojediněle. Při plnění zadaných úkolů žáci zodpovědně přistupovali k samostatné práci i činností vyžadujícím dílčí spolupráci. Jejich pozornost udržovalo náležité střídání činností, práce s pomůckami i přiměřený prostor pro řízenou diskusi o probíraných tématech. Ve třídách panovala klidná atmosféra a demokratické prostředí. Použité metody i činnosti byly vhodně voleny a vedly ke splnění stanovených cílů. Vztahy mezi žáky a pedagogy byly přátelské, ale v rovině vzájemného respektu a úcty.

Zájmové vzdělávání dostupným způsobem nabízí relaxační a tvořivé činnosti i dostatek možností zapojit se do společenských nebo pohybových her a soutěží. V inspekčních vstupech do školní družiny byla zaznamenána pozitivní atmosféra a průběžné vedení žáků k všestranné a otevřené komunikaci, toleranci a ohleduplnosti. Vychovatelky empaticky přistupovaly k jednotlivým žákům a prostřednictvím aktivit mimo vyučování jim pomáhaly rozvíjet nové praktické dovednosti, zkušenosti, znalosti i postoje.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Průběžné výsledky žáků, jejich celkovou připravenost k navazujícímu vzdělávání i úroveň chování vyhodnocuje ředitelka školy i ostatní učitelky v rámci své přímé pedagogické a kontrolní činnosti. Vzhledem k velikosti a charakteru školy mají vyučující celkový přehled o potřebách, znalostech a dosažených osobnostních předpokladech jednotlivých žáků. Ke snižování rizika školní neúspěšnosti přispívá systém doučování, který zastřešují především asistentky pedagoga. Dopady a účinnost preventivních programů škola již řadu let anonymně zjišťuje interním dotazníkovým šetřením zaměřeným na zjišťování vztahu žáků k návykovým látkám, kouření a postoje k šikaně. V posledním průzkumu ve školním roce 2015/2016 se 50% žáků hlásilo k pravidelnému kouření, 83% žáků příležitostně vyzkoušelo alkohol a 39% žáků přiznalo experiment s nelegálními návykovými látkami. Dlouhodobě mají tyto jevy stoupající tendenci. Důslednou realizací preventivních programů se daří eliminovat výskyt výše uvedených problému přímo ve škole, dochází k nim obvykle v době mimo vyučování. Dle poznatků školy tuto oblast podstatně ovlivňuje i rodinné zázemí. Nepatřičná tolerance zákonných zástupců se odráží i ve vysoké absenci žáků, která často vykazuje známky skrytého záškoláctví. Škola běžně využívá spolupráci s orgánem sociálně-právní ochrany dětí a konkrétní situace jsou projednávány prostřednictvím případových komisí. Ve školním roce 2015/2016 škola řešila ve spolupráci s externími institucemi 28 závažnějších případů rizikového chování zahrnujících záškoláctví, neomluvenou absenci a agresivní nebo nevhodné chování ke spolužákům či vyučujícím. V souladu s pravidly pro hodnocení výsledků vzdělávání škola přistupuje k udělování výchovných opatření a hodnocení chování sníženým stupněm. Individuálně a citlivě pak řeší případy absence u žáků prvních dvou ročníků, pokud jim pro zajištění pravidelné docházky do školy chybí nezbytná podpora zákonných zástupců. Opatřením ke zlepšení stavu s pozitivními výsledky bylo zavedení systému schůzek s rodiči při účasti žáků formou společné konzultace k prospěchu, chování a nastavování potřebných pravidel. Dlouhodobé účinné působení školy v primární prevenci také často komplikuje průběžná migrace značné části žáků, která narušuje i efektivní spolupráci s rodiči.

V zájmovém vzdělávání škola trvale zaznamenává nízkou účast žáků v pravidelných odpoledních volnočasových aktivitách. Přichází tak o jeden z významných prostředků podpory primární nespecifické prevence. Ředitelka školy je členkou týmu, který v současné době ve spolupráci s Městem Orlová připravuje nový místní akční plán zaměřený na inkluzivní vzdělávání a podporu žáků a dětí ohrožených školním neúspěchem. Součástí projektu je i průzkum jejich aktuálních zájmů a s ním související úprava nabídky mimoškolních aktivit s cílem zvýšení zájmu žáků o smysluplné trávení volného času.

Závěry

Hodnocení vývoje

Provedenými úpravami vnitřního prostředí se zlepšily se podmínky pro vzdělávání, zejména pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Pedagogický sbor rozšířil o další odborně kvalifikované vyučující se zaměřením na speciální pedagogiku.

V rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků byla posílena oblast prevence rizikového chování.

Silné stránky

Spolupráce se zřizovatelem a ostatními partnery rozšiřuje možnosti výběru preventivních aktivit a podporuje jejich účinnost.

Vedení školy aktivně řídí, pravidelně monitoruje a průběžně vyhodnocuje práci školy v oblasti prevence rizikového chování a přijímá účinná opatření.

Odborná kvalifikovanost, profesní zkušenosti a vzájemná spolupráce pedagogů ve sledované oblasti pozitivně ovlivňují efektivitu vzdělávání žáků.

Promyšlené vedení výuky, výběr a střídání činností pozitivně ovlivňuje zájem žáků o práci v hodinách i jejich motivaci k vzájemné spolupráci a spolupráci s vyučujícími.

Provázanost výuky se situacemi v běžném životě včetně pravidelného zařazování vhodných témat z oblasti prevence rizikového chování.

Menší počet žáků ve třídách a přehled vyučujících o individuálních potřebách jednotlivců zvyšují účinnost podpůrných opatření.

Školní družina je snadno dostupným poskytovatelem pestré nabídky zájmových činností a volnočasových aktivit.

Slabé stránky

Nižší efektivita spolupráce se zákonnými zástupci při úsilí školy o snižování projevů rizikového chování, například vysoké absence žáků nebo kouření.

Nedaří se motivovat větší počet žáků k dlouhodobé a pravidelné účasti na volnočasových aktivitách realizovaných v rámci nespecifické primární prevence.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

Hledat nové oblasti zájmů žáků pro zvýšení jejich pravidelné účasti ve volnočasových aktivitách.

Rozvíjet potřebnou spolupráci se zákonnými zástupci při úsilí o snižování školní neúspěšnosti i projevů rizikového chování žáků.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina Základní školy Orlová-Poruba Jarní 400 okres Karviná, příspěvková organizace ze dne 10. 10. 2002 s účinností od 1. 1. 2003, vydaná na základě usnesení Zastupitelstva města Orlová č. 22 ze dne 11. 9. 2002 (včetně dodatků č. 1 - 7)
2. Jmenování do funkce ředitelky školy vydané Městem Orlová, starostou města dne 27. 6. 2012 s účinností ode dne 1. 8. 2012 na dobu určitou do 31. 7. 2018
3. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Škola – strom života“, platný od 1. 9. 2016
4. Školní vzdělávací program „ŠVP ZV – LMP Učíme se pro život“, zpracovaný podle RVP ZV – LMP, platný od 3. 9. 2007, včetně příloh a dodatků
5. Školní vzdělávací program „ŠVP ZŠS Učíme se pro život“ zpracovaný podle RVP ZŠS, platný od 1. 9. 2010, včetně příloh a dodatků

6. Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, platný od 1. 9. 2016
7. Třídní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání „Krok za krokem celým rokem“, platný od 1. 9. 2016
8. Školní vzdělávací program pro školní družinu „Strom života aneb poznáváme sami sebe“, platný od 1. 9. 2016
9. Koncepce rozvoje školy na období 2013 – 2018
10. Organizační řád s účinností od 1. 9. 2016
11. Rozvrh vyučovacích hodin, k termínu inspekční činnosti
12. Plán práce výchovného poradce na školní rok 2016/2015 a 2016/2017
13. Preventivní program pro školní rok 2015/2016 a 2016/2017
14. Dotazníkové šetření pro žáky 5. – 9. ročníků
15. Vyhodnocení pravidelně prováděných průzkumů drogových závislostí a šikany, od školního roku 2000/2001
16. Rizikové projevy chování, přehled akcí ve školním roce 2015/2016
17. Rizikové projevy chování, evaluace za školní rok 2015/2016, ze dne 24. 6. 2016
18. Školní preventivní strategie na období 2015 – 2020 (včetně Programu proti šikanování), ze dne 1. 9. 2015
19. Výroční zpráva za školní rok 2014/2015 a 2015/2016
20. Personální dokumentace pedagogických pracovníků ve školním roce 2016/2017
21. Školní řád základní školy, včetně pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků, s účinností od 1. 9. 2015
22. Vnitřní řád školní družiny, s účinností od 1. 9. 2016
23. Organizační řád školy, s účinností od 1. 9. 2016
24. Třídní knihy, vedené ve školním roce 2015/2016 a 2016/2017
25. Školní matrika, vedená ve školním roce 2015/2016 a 2016/2017
26. Přehledy výchovně vzdělávací práce ve školní družině, vedené ve školním roce 2015/2016 a 2016/2017
27. Zápisy z jednání pedagogické rady, vedené ve školním roce 2015/2016 a 2016/2017

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.t@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Ivo Vondra, školní inspektor

Mgr. Ivo Vondra, v. r.

RNDr. Libor Kubica, školní inspektor

RNDr. Libor Kubica, v. r.

V Opavě 16. 2. 2017

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Věra Vrlíková, ředitelka školy

Mgr. Věra Vrlíková, v. r.

V Orlové 22. 2. 2017